

شناسایی روابط میان حوزه‌های صنعت ورزش ایران

ملیحه سادات آقائی شهری^۱

ژاله معماری^۲

مهسا سعادتی^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۹/۲۱

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۳/۲۹

بررسی‌ها نشان می‌دهند که محققان زیادی در حال مطالعه بر روی بخش‌های مختلف صنعت ورزش و ارائه پیشنهاداتی برای رشد و توسعه ورزش به عنوان یک صنعت در حوزه سرگرمی می‌باشند. نتایج تحقیقات نشان داده اشتغال‌زایی و توسعه اقتصادی، از حداقل دستاوردهای توجه به این حوزه است. بر این اساس، هدف از انجام این تحقیق، شناسایی روابط میان حوزه‌های صنعت ورزش ایران بود که به صورت توصیفی-پیمایشی انجام شد. نمونه‌های تحقیق بر مبنای واریانس جامعه و به نسبت جامعه آماری معادل ۲۶۳ نفر بودند که از میان گروه‌های چهارگانه شامل اعضای هیئت علمی، کارشناسان ورزشی، مربیان و قهرمانان، مشخص شدند. ابزار تحقیق، پرسشنامه‌ای محقق ساخته بود که روایی ($KMO=0.84$) و پایایی آن معادل ($\alpha=0.953$) تایید شد ($P<0.01$). همچنین، از نرمافزار لیزرل برای شناسایی روابط میان عوامل و مدل‌سازی آن استفاده شد. براساس نتایج، ۶ عامل برونزا و ۱۲ عامل درونزا شناسایی و برآش مدل تایید گردید. از یک سو، نفوذ غیرمستقیم دولت بر اقتصاد ورزش، مانع سرمایه‌گذاری مناسب بخش خصوصی در تولید تجهیزات ورزشی گشته است و از سوی دیگر، رسانه نتوانسته در رسالت خود برای اثربخشی بر سازمان‌ها، رویداد، گردشگری، تولید کالاهای و تجهیزات ورزشی موفقیت چندانی کسب نماید. با این حال، فعالیت‌های همگانی و تفریحی به خوبی تحت تاثیر فعالیت‌های فرهنگی مرتبط با ورزش قرار گرفته که نشان از موفقیت نسبی فعالیت‌ها در این حوزه دارد. همچین، بازاریابی در امور مربوط به رویداد اثر، معنی دار و بر خرده‌فروشی اثر معنی‌داری ندارد که این نشان از عدم بلوغ کافی در این بخش است. بنابراین، بهبود فرآیندها در این صنعت، مستلزم توجه به روابط میان عوامل مدل است.

واژگان کلیدی: صنعت ورزش، ایران، دولت و اقتصاد

E-mail: fa.malihe@yahoo.com

^۱کارشناس ارشد، مدیریت ورزشی، دانشگاه الزهرا(س)، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

^۲دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه الزهرا(س)، تهران، ایران

^۳استادیار، موسسه مطالعات و مدیریت جامع و تخصصی جمعیت کشور، تهران، ایران

قرن ۲۱ بدون حضور صنعت ورزش غیرقابل تصور است. هرچند ورزش در دهه ۹۰ میلادی، قدرتی خاص و بیش از حد تصور به دست آورد، ولی هنوز صنعتی جوان است و به طور طبیعی تمامی مشکلات یک صنعت نوپا را به همراه دارد (هان^۱، ۲۰۰۲). حسینی (۱۳۸۶) نیز در این مورد معتقد است ورزش با ویژگی های خاص خود، اهدافی مشخص دارد که مانند سایر کسب و کارها قابل مشاهده است. در نظر عموم، مشارکت کنندگان در ورزش تنها به دنبال تفریح هستند، لیکن به نظر می‌رسد زمان آن رسیده که با رفع این تصورات قدیمی و بعضًا نادرست، نسبت به ورزش به عنوان یک صنعت نوپا و پررونق، یک تصور حرفه‌ای ایجاد کنیم (حسینی، ۱۳۸۶).

لی و اشنفلدر^۲ در سال ۲۰۰۷ بیان نموده‌اند که در طول پنجاه سال گذشته، تحقیق پیرامون اقتصاد ورزش، رشد اقتصادی این صنعت را نشان داده است. سوال اساسی ایشان این بوده که صنعت ورزش چیست؟ هر چند تاکنون با تلاش‌های فراوانی که توسط پژوهشگران مدیریت ورزشی و کارورزان صنعت ورزش انجام شده است پاسخ روشن و مناسبی به این پرسش داده نشده است، اما طبق نظرات لی و همکارش تعریف صنعت ورزش به وظیفه مهمی برای کارشناسان ورزشی تبدیل شده است (لی و اشنفلدر، ۲۰۰۷).

استاتلر^۳ (۲۰۱۲) اظهار می‌کند که دولتمردان کشورهای پیشرفته در کنار سایر صنایع، ورزش را به عنوان یک تجارت و صنعت مهم به حساب می‌آورند؛ به طوری که ورزش در ایالات متحده امریکا صنعتی است که افزون بر ۱۴۰ میلیارد دلار در آن سرمایه گذاری شده است (استاتلر، ۲۰۱۲). با وجود این، در بخش اقتصاد کشوری چون ایران، ورزش همچنان به عنوان یک صنعت شناخته نمی‌شود (آذر، ۱۳۸۷) تا جایی که این امر موجب عدم به رسمیت شناختن این صنعت درآمده است. به رسمیت شناخته نشدن ورزش به عنوان یک صنعت مجزا، عدم توجه کافی به پتانسیل‌های اقتصادی این صنعت را نیز در پی خواهد داشت و این امر موجب کم رنگ شدن و حتی ناشناخته ماندن برخی ابعاد صنعت ورزش می‌شود که در سایر کشورها سهم عمداتی در تولید درآمد ملی دارند.

بنابه گزارش مرکز آمار ایران، تهیه و اجرای برنامه‌های اقتصادی و اجتماعی و ارزیابی دقیق آن‌ها مستلزم بهره‌گیری از آمارهای دقیق، جامع و بهنگام است. برای آن که آمارهای مورد نظر بتواند تصویری روشن و گویا از ساختارهای اقتصادی ارائه کند و قابلیت مقایسه در سطوح ملی و بین‌المللی داشته باشد، ضرورت

¹Han, M.

²Li, Ming; Eshnefelder Mark J.

³Stotlar DK

دارد از تعاریف و مفاهیم و طبقه‌بندی‌های استاندارد پیروی شود (مرکز آمار ایران، ۱۳۸۷). بر همین اساس، در نظام طبقه‌بندی صنایع ایران، ورزش با وجود پتانسیل‌های ایجاد درآمد عمده و با توجه به تاکید بر توسعه درآمدهای غیرنفتی برای کشور و نیز ظرفیت اشتغال‌زاگی آن در طبقه‌بندی صنایع قرار نگرفته است. لذا بدیهی است که برای برداشتن اولین گام‌ها در این راستا، لازم باشد طرحی کلی از عوامل موثر بر صنعت ورزش ترسیم گردد.

بنا به دلیل فوق، در سال‌های اخیر برخی محققان سعی بر ارائه ساختاری نظاممند از صنعت ورزش داشته‌اند؛ چنان که پیتر و فیدینگ و میلر^۱ (۱۹۹۴) در پژوهشی، صنعت ورزش را با توجه به دو بخش تولیدات و مشتریان بخش‌بندی کردند. این الگو ارتباط میان واحدهای تولید ورزش را فهرست‌بندی می‌کند. علاوه بر آن به نظر می‌رسد جدایی بخش‌های مختلف صنعت ورزش در این مدل بدان معنی است که شرکت‌ها و سازمان‌های ورزشی که در یک بخش گنجانده می‌شوند با شرکت‌ها و سازمان‌های بخش دیگر ارتباطی ندارند.

در تعریفی دیگر، میک^۲ (۱۹۹۷) برای توصیف صنعت ورزش در آمریکای شمالی از یک الگوی سه بخشی استفاده کرد. این سه بخش شامل ۱- سرگرمی‌ها و تفریحات؛ ۲- تولیدات و خدمات ورزشی؛ ۳- سازمان‌های حمایتی ورزشی بودند. الگوی میک نیز تعریف عملیاتی جامعی از صنعت ورزش ارائه می‌کند، اما بنیان الگوی او بر اساس مخارج صرف شده در این بخش‌ها بوده و الزامی برای مشخص نمودن تمامی فعالیت‌های اقتصادی که شرکت‌ها و سازمان‌های ورزش محور با آن درگیر هستند، نداشته است. چنین ساختاری به روشنی تولیدات و خدمات تعریف شده صنعت ورزش را ترسیم نمی‌کند، اما می‌تواند به عنوان تلاشی برای تعریف و ترسیم صنعت ورزش، مورد توجه قرار گیرد.

بر این اساس و با معرفی مدل‌های ارائه شده برای صنعت ورزش به روشنی می‌توان دریافت که این مدل‌ها نه تنها نتوانسته‌اند به طور کامل، تبیین کننده تمامی ابعاد صنعت ورزش باشند، بلکه هریک دارای محدودیت‌هایی نیز هستند. همچنین، رویکرد نظریه‌پردازان در ارائه این مدل‌ها رویکردی نظری بوده است. بنابراین، به نظر می‌رسد پژوهشی که بتواند یک مدل کمی از روابط میان عوامل تبیین کننده مدل صنعت ورزش ایران را ارائه کند، قادر به عرضه تصویری کلی و روشنگری از زوایای پنهان آن خواهد بود و انجام آن ضروری و با اهمیت است. بدین ترتیب، تحقیق حاضر بر آن است تا بر اساس نظرات کارشناسان و

¹.Pitts,D .Fielding,L. Miller,L

².Meek A

خبرگان در صنعت ورزش کشور، به ارائه مدلی جامع از این حوزه پردازد و به سهم خود راه را برای کمک به درک بهتر ساختار فعالیت‌های صورت گرفته در صنعت ورزش کشور هموار نماید.

یکی از محققانی که برای نخستین بار اقدام به ارائه تعریفی از صنعت ورزش نمود، مولین^۱ (۱۹۸۳) است. وی معتقد است هرگونه فعالیت ورزشی که موجبات افزایش ارزش افزوده کالا و خدمات ورزشی را فراهم کند، جزئی از صنعت ورزش محسوب می‌شود. در تایید نظر مولین، پیترز و همکاران (۱۹۹۴) نیز همه محصولات، کالاهای، خدمات و افراد مرتبط با ورزش را صنعت ورزش می‌دانند. ایشان معتقدند صنعت ورزش به عنوان بازاری تعریف شده است که در آن تولیدات ارائه شده به خریداران برای ورزش، آمادگی جسمانی، تفریحات یا اوقات فراغت هستند و ممکن است فعالیت‌ها، کالاهای، خدمات، مردم، مکان یا دیدگاهها را نیز دربرگیرند (پیترز و همکاران، ۱۹۹۴).

پس از ایشان و در جایی دیگر، پیترز و استاتلر^۲ (۲۰۰۷) محققان دیگری بودند که با توجه به تمامی تعاریف ارائه شده از صنعت ورزش، معتقدند در کل صنعت ورزش را می‌توان مجموعه‌ای از فعالیت‌های مرتبط با تولید و بازاریابی کالاهای و خدمات ورزشی محسوب نمود که در ارتقای ارزش افزوده نقش داشته باشند. از نظر ایشان، صنعت ورزش شامل تمام محصولات، کالاهای، خدمات، مکان‌ها، مردم و طرح‌هایی است که به مشتری عرضه می‌شود.

پیترز و همکاران (۱۹۹۴)، از نخستین محققانی بودند که تلاش کردند صنعت ورزش را با یک الگوی سه بخشی نشان دهند. صنعت ورزش مطابق شکل ۱ به سه بخش تقسیم شده است:

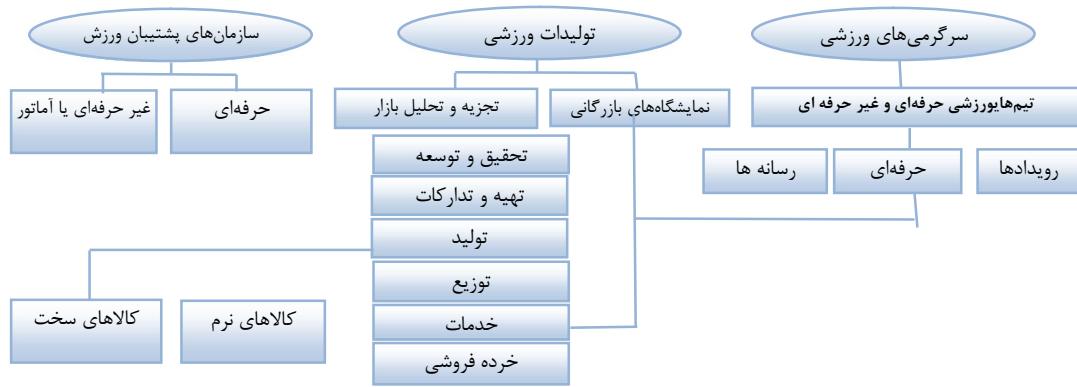

شکل ۱: الگوی صنعت ورزش، پیترز و همکاران (۱۹۹۴)

¹ Mulin

² Pitts B.G & Stotlar D.K

پس از آنان، میک نیز سعی کرد مدلی از این صنعت را پیشنهاد دهد. او برای توصیف صنعت ورزش در آمریکای شمالی از یک الگو با سه بخش اصلی مطابق شکل ۲ (۱۹۹۷) استفاده کرد و مدلی کامل‌تر با اجزای بیشتر ارائه نمود:

شکل ۲: الگوی صنعت ورزش، میک (۱۹۹۷)

بر اساس اظهارات فوق و مدل‌های ارائه شده در بالا، به نظر می‌رسد در تعریف صنعت ورزش و ارائه مدل‌های نظری از سوی نظریه پردازان تلاش‌های محدودی صورت گرفته است- شاید اجزای بسیار متنوع و پرشمار این صنعت به ویژه که در هر چهار حوزه سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی فعالیت دارد، بزرگترین چالش آنان در ارائه چنین مدلی بوده است. در واقع، امروزه می‌توان با استفاده از نرم‌افزارهای مختلفی که در اختیار محققان قرار دارد و بر اساس نظرات خبرگان و دست اندکاران، از وضعیت موجود این صنعت در کشور مدلی با تمام جزئیات ارائه نمود که بتواند روابط میان عوامل صنعت را نیز مشخص نماید.

پیشنهاد ادبیات پژوهش

در اینجا به برخی از مهم‌ترین و مرتبط‌ترین ادبیات مرتبط در زمینه اجزای صنعت ورزش اشاره می‌شود. داهان، جاناتان و جاناتان^۱ اذعان دارند که دولت نقش موثری در فعالیت‌های بازارگانی و خرده‌فروشی ایفا می‌کند (داهان، جاناتان و جاناتان، ۲۰۱۵، ۲۰۱۵). در همین مورد، پردازی مقدم در سال ۱۳۸۶ در کتابش با عنوان "نقش نهادهای دولتی در حمایت از تشکیل و توسعه فعالیت‌های بخش بازارگانی" به‌طور مفصل به بررسی این رابطه پرداخته است. همچنین، در سند برنامه‌ریزی دولت در مدیریت خرده فروشی‌ها (هوگان و

^۱ Dahan, Nicolas M, Doh, Jonathan P, Raelin, Jonathan D

سالیوان^۱، ۲۰۱۲) اشاره شده که بخش خردهفروشی، واحد ضروری در توسعه اقتصاد ایرلند بوده و نقشی کلیدی در حیات و رقابت‌پذیری میان شهرها و کل کشور ایرلند ایفا می‌کند. آنان معتقدند برنامه‌ریزی برای فرایند مدیریت صحیح بخش خرده فروشی در ایجاد امنیت کسب و کار در این حوزه موثر است(هوگان و سالیوان، ۲۰۱۲). بدون شک این حقایق قابل تعمیم در عرصه صنعت ورزش نیز هست.

امروزه در خرده فروشی، فعالیت‌های بازاریابی جایگاه ویژه‌ای را به خود اختصاص داده است و بدون شک بازاریابی، عامل مهمی در توسعه صنعت ورزش به شمار می‌رود. در همین راستا نیز، پیتز و استاتلر (۲۰۰۷)، صنعت ورزش را مجموعه‌ای از فعالیت‌های مرتبط با تولید و بازاریابی کالاها و خدمات ورزشی محسوب نمودند که در ارتقای ارزش افزوده نقش داشته باشند. نائزورت و رامفورد^۲ (۲۰۱۰) معتقدند سازماندهی و ساختار بازاریابی لیگ‌های حرفه‌ای آمریکای شمالی بر لیگ برتر انگلستان بر پایه تمرکز بر منابع گوناگون درآمدی از قبیل حق پخش رسانه‌ای، فروش جایگاه‌های ویژه در ورزشگاه، فروش اجناس ویژه با نشان باشگاه و ارائه خدمات متنوع به هواداران و تماشاگران قرار دارد که موجب جذب حامیان و سرمایه گذاران بزرگ برای آنان می‌گردد (نائزورت و رامفورد، ۲۰۱۰). رجبی، سلطان حسینی، رضوی و حسینی (۱۳۹۱) نیز بیان می‌کنند حمایت مالی ورزشی به عنوان یکی از شیوه‌های بازاریابی می‌تواند فروش را افزایش دهد، گرایش‌ها را تغییر دهد، آگاهی‌ها را بالا برد و روابط با مشتریان را دائمی سازد (رجبی، سلطان حسینی، رضوی و حسینی، ۱۳۹۱). هنری نیز معتقد است در اقتصاد مدرن جهانی، شهرهای بزرگ دنیا برای سرمایه‌گذاری، مسابقات المپیک را به عنوان یک پایگاه اعتباری منحصر به فرد و فرصتی برای بازاریابی محلی ارائه می‌دهند (هنری، ۱۳۹۰). نیشیو^۳ (۲۰۱۶) و اسکاندیزو^۴ (۲۰۱۷) نیز صرفه‌های اقتصادی المپیک برای شهر میزبان را تایید می‌نمایند و معتقدند فایده اقتصادی بالقوه مهم میزبانی یک رویداد ورزشی بزرگ، نقشی کلیدی در جذب علاقه مندی به شهرها را بازی می‌کند و ورود تعداد زیادی از تماشاگران به شهر میزبان، بخش مسئول برای تحریک فواید اقتصادی است (نیشیو، ۲۰۱۶؛ اسکاندیزو، ۲۰۱۷).

بدون تردید، افزایش شبکه‌های رسانه‌ای مهم‌ترین ابزار توسعه و گسترش ورزش است (حکمت‌نیا و خوشنویس، ۱۳۸۸). بسیاری از محققان معتقدند میان ورزش و رسانه‌های گروهی ارتباط نزدیکی وجود دارد. نقش ورزش در ابعاد اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی و بعد تجاری و اقتصادی آن برای

¹ Hogan,P . O'Sullivan,J

² Nauright J., Ramfjord

³ Tatsuru Nishio

⁴ Scandizzo

رسانه‌های گروهی موجب به وجود آمدن این ارتباط نزدیک شده است (تجاری، کهن‌دل و خدایاری، ۱۳۸۷). آلونز و سولبرگ^۱ (۲۰۱۶) نیز ارتباط نزدیک رسانه و ورزش را تایید نمودند. رسانه‌های گروهی در بیشتر موارد می‌توانند موثر باشند، از جمله: بهبود عملکرد منابع انسانی در ورزش، بهبود تبلیغات، توسعه گردشگری ورزشی و... . ورزش‌های حرفه‌ای به چند دلیل به رسانه‌ها به خصوص تلویزیون نیازمندند:

۱. لیگ‌ها و تیم‌های حرفه‌ای بخشنده‌ای از درآمد ناشی از توافقنامه‌هایی که با تلویزیون‌ها امضا

شده را به دست می‌آورند؛

۲. تلویزیون لذت تماشای رویداد را افزایش می‌دهد و باعث افزایش میزان محبویت آن رشته ورزشی

می‌شود؛

۳. افزایش صعودی میزان دستمزد بازیکنان؛

۴. افزایش رشد و مشارکت در ورزش حرفه‌ای (سید عامری، ۱۳۹۱).

یافته‌های پژوهش بیونگیون^۲ (۲۰۱۴) نیز حاکی از این است که رسانه‌ها در جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی موثر هستند (بیونگیون، ۲۰۱۴). همچنین یافته‌های رجبی و همکاران (۱۳۹۱) نشان می‌دهد رسانه‌ها در جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی ورزش قهرمانی بسیار موثر می‌باشند. از نظر مدیران ارشد شرکت‌ها، میزان و نحوه پوشش رسانه‌ای و همچنین کمیت و کیفیت تماشاگران، باعث رد یا پذیرش سرمایه‌گذاری شرکت‌های خصوصی در ورزش قهرمانی شده است.

سجادی (۱۳۸۷) نیز با توجه به ۲۶ دوره بازی‌های المپیک طی قرن بیستم نتیجه گیری کرد که بازی‌های المپیک هم‌زمان با پیشرفت صنعت ارتباطات و ساخت وسایل مدرن در سراسر جهان، شهرت بیشتری یافت. به بیان سید عامری (۱۳۹۱)، با گسترش و پیشرفت سطح اقتصاد و امکانات فنی رسانه‌ای در جهان، روز به روز بر تعداد کانال‌های تلویزیونی و رادیویی افزوده می‌شود که از مهم‌ترین دلایل این امر پیشرفت دانش ماهواره‌ای و ارتقای ابزارها و فناوری‌های دیجیتال است.

نقش رسانه‌های گروهی در رویداد ورزشی مانند تهیه گزارش از ورزشکاران جهت الگوپذیری سایر افراد جامعه بویژه نوجوانان و جذابیت بیشتر رویدادهای ورزشی با افزودن تحلیل و تفسیرها، گزارش‌ها، و... موجب رشد رویدادها می‌گردد. به علت پوشش رسانه‌ای به ویژه تلویزیون، دیدگاه مردم درخصوص شهر یا منطقه‌ای که رویداد در آن برگزار می‌شود، تغییر می‌کند. علاوه بر این، از لحاظ اقتصادی رویدادهای

^۱ Arne M. Ulvnes & Harry Arne Solberg

^۲ Song, Byunghyun

بر جسته به علت هزینه‌های مرتبط با پذیرش مهمانان، حمل و نقل محلی و جهانگردی (مانند تفریح‌ها و خریدها) به نفع شهر یا کشو میزبان تمام می‌شود (دوایر، جاگو و فوسیت^۱، ۲۰۱۶؛ سید عامری، ۱۳۹۱). رویدادهای ورزشی باعث رونق و آبادانی شهر می‌شوند (سلطان‌حسینی و همکاران، ۱۳۸۹). جلالی‌فراهانی و قهفرخی (۱۳۹۲)، میک (۱۹۹۷)، هنری (۱۳۹۰) و بارجاس، کوتز و فرناندز^۲ (۲۰۱۶) نیز معتقدند رویداد ورزشی از منظر تجاری اثر مثبتی بر فعالیت‌های اقتصادی منطقه میزبان دارد. بسیاری از محققان معتقدند استادیوم‌های ورزشی در تولید فعالیت‌های اقتصادی بسیار تاثیر گذارند (سلطان‌حسینی، مجتهدی، نادریان و عابدی، ۱۳۸۹).

امروزه، ورزش به دلیل تاثیر زیاد بر تندرستی باعث کاهش هزینه‌های درمان، توسعه برنامه‌های ملی سلامت و افزایش نیروی کار نسبت به جمعیت شده است (آندرف^۳، ۲۰۰۰). همچنین، اثرات اقتصادی غیر مستقیم ورزش در زمینه‌هایی چون: ارتقای سلامتی جامعه، کاهش هزینه‌های درمان و به تبع آن توسعه برنامه‌های ملی توسعه سلامت، کاهش بزهکاری‌ها، کاهش غیبت کارکنان و افزایش عملکرد و بهره‌وری آنان و ... مد نظر قرار می‌گیرد (عسگریان و جعفری، ۱۳۸۷). در پژوهش‌های زیادی از جمله وچینگ و لیفه‌ای^۴ (۲۰۱۳) به طب ورزش به عنوان عاملی برای بهبود ساختار اقتصادی و اجتماعی اشاره شده و جنبه‌های مختلف طب ورزش مورد توجه پژوهشگرانی چون گرینگ و تیل^۵ (۲۰۱۵) و تولاکوئیک، مفتیک، رادجو و تولاویک^۶ (۲۰۱۴) قرار گرفته است.

مدل مفهومی پژوهش

بر اساس ادبیات پژوهش، مدل مفهومی صنعت ورزش کشور طراحی شد:

^۱ Larry Dwyer, Leo Jago & Peter Forsyth

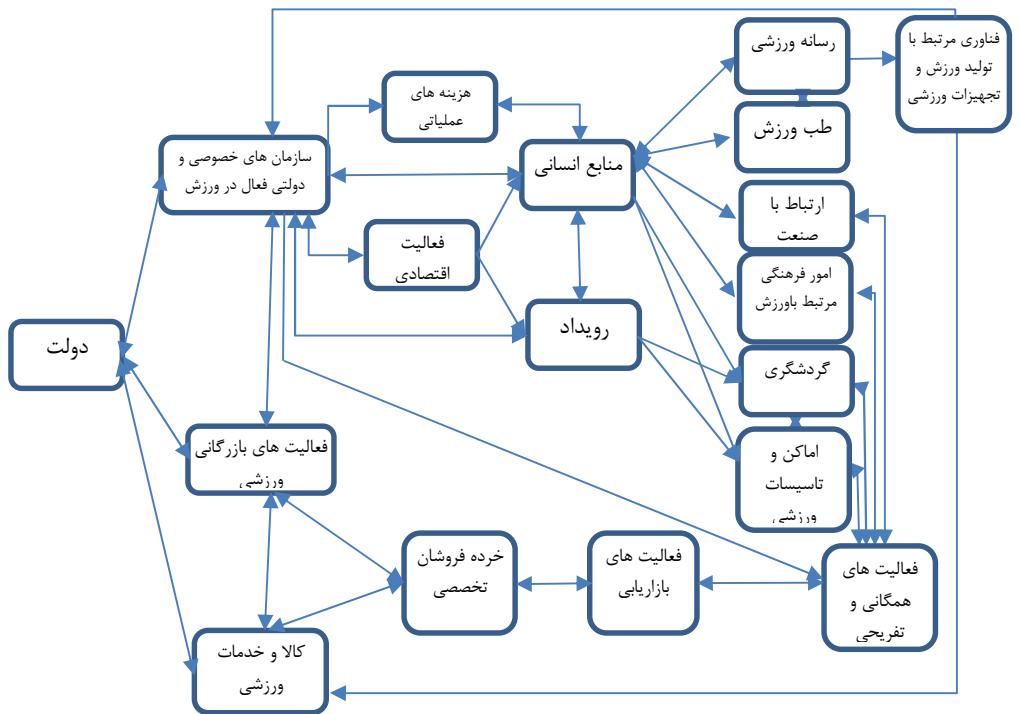
^۲ Angel Barajas, Dennis Coates, Patricio Sanchez-Fernandez

^۳ Anderef

^۴ Zhang Kebai Li Wenjing ,Chen Lifei

^۵ Gerbing ,K & Thiel, A

^۶ Torlakovic, A . Mufic,M. Radjo,I & Talovic,M.

شکل ۳: مدل مفهومی پژوهش بر اساس چهارچوب نظری و ادبیات پژوهش

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر، بر اساس تحلیل عاملی اکتسافی عوامل صنعت ورزش انجام شده است. محققان، ضمن بررسی کتب دانشگاهی و نیز مقالات متعدد علمی و مصاحبه با خبرگان، به تهیه فهرستی از مهم‌ترین متغیرهای مطرح در زمینه صنعت ورزش که به لحاظ مستندات علمی معتبر و از نظر تعداد، بیشترین تکرار و تاکید را در مقالات داشته، پرداخته اند و پس از دریافت نظر کارشناسی اساتید در مصاحبه‌ها، اقدام به تهیه پرسشنامه برای مدلسازی صنعت ورزش کشور نموده اند (آقائی، معماری و سعادتی، ۱۳۹۳).

ابزار و روش جمع آوری اطلاعات

پس از مطالعه ادبیات تحقیق، پرسشنامه‌ای با ۷۱ سوال به دست آمد که با مراجعه به اساتید مدیریت ورزشی، اعتبار محتوایی آن توسط ۵ نفر از این اساتید تایید شد. سپس برای بررسی پایایی همسانی درونی و ثبات آن نیز از شاخص آلفای کرونباخ در یک مطالعه مقدماتی شامل ۳۰ نفر به کار گرفته شد. آلفای کرونباخ کل پرسشنامه به میزان ۰/۹۵۳ تایید شد. تعداد ۲۶۳ نفر از گروه‌های چهارگانه (۱- اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های سراسری کل کشور؛ ۲- کارشناسان ورزش شاغل در ادارات دولتی وابسته به وزارت ورزش و جوانان شهر تهران؛ ۳- مریبان تیم‌های ملی اسبق و فعلی؛ ۴- ورزشکار/قهرمان دارای حداقل یک مقام در سطح بین‌المللی) به روش

تصادفی در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه پاسخ دادند- این تعداد با توجه به شاخص $KMO = 0.84$ مناسب ارزیابی شد.

همچنین، مقدار آلفا برای هر عامل به صورت جداگانه نیز بررسی شد، اما برای عواملی که دارای یک متغیر هستند مقدار آلفا قابل اندازه‌گیری نبود: اماکن و تاسیسات ورزشی $\alpha = 0.866$ ، سازمان‌های خصوصی و دولتی فعال در زمینه ورزش $\alpha = 0.862$ ، درآمد حاصل از فعالیت‌های همگانی و تفریحی $\alpha = 0.845$ فعالیت‌های بازارگانی $\alpha = 0.809$ ، فناوری مرتبط با تولید ورزش و تجهیزات ورزشی $\alpha = 0.828$ ، رویداد $\alpha = 0.718$ ، گردشگری $\alpha = 0.625$ ، منابع انسانی، ارتباط با صنعت $\alpha = 0.652$ ، خردهفروشان ورزشی، کالا و خدمات ورزشی $\alpha = 0.699$ ، هزینه‌های عملیاتی، درآمد حاصل از فعالیت‌های بازاریابی $\alpha = 0.887$ ، طب ورزشی $\alpha = 0.801$ ، امور فرهنگی مرتبط با ورزش $\alpha = 0.718$ ، رسانه ورزشی $\alpha = 0.691$ ، فعالیت اقتصادی دولت $\alpha = 0.693$. با استفاده از آزمون پیرسون و روش تحلیل مسیری، صنعت ورزش کشور مدل‌سازی شد (آقائی و همکاران، ۱۳۹۳). همچنین، از نرم افزار لیزرل¹ برای مدل‌سازی و شناسایی معیارهای نیکویی برازش² استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

با توجه به نتایج تحلیل عاملی اکتشافی، صنعت ورزش شامل ۱۸ عامل است (آقائی و همکاران، ۱۳۹۳) که در بخش قبلی، نام هریک از عوامل به اختصار ذکر شد. در این تحقیق، مدل‌سازی تحلیل مسیری صنعت ورزش کشور، با توجه به نتایج مدل اکتشافی صورت گرفت. براساس این مدل، عوامل درونزا شامل اماکن و تاسیسات ورزشی، سازمان‌های خصوصی و دولتی فعال در زمینه ورزش، درآمد حاصل از فعالیت‌های همگانی و تفریحی، فعالیت‌های بازارگانی، فناوری مرتبط با تولید ورزش و تجهیزات ورزشی، رویداد، گردشگری، منابع انسانی، ارتباط با صنعت، خردهفروشان ورزشی، کالا و خدمات ورزشی، هزینه‌های عملیاتی، و عوامل بروونزا شامل درآمد حاصل از فعالیت‌های بازاریابی، طب ورزشی، امور فرهنگی مرتبط با ورزش، رسانه ورزشی، فعالیت اقتصادی و دولت هستند. سپس معادلات ساختاری بر اساس مدل برازش شده و نیز فرضیه‌های خاصی که بر روابط علت و معلولی و همبستگی میان متغیرها ناظرند، کشف شدند. شش متغیر بروونزا (متغیرهای مستقل) آشکار شده در این مدل، به طور مستقیم و غیر مستقیم بر متغیرهای درونزا مدل (متغیرهای وابسته)، اثرگذارند.

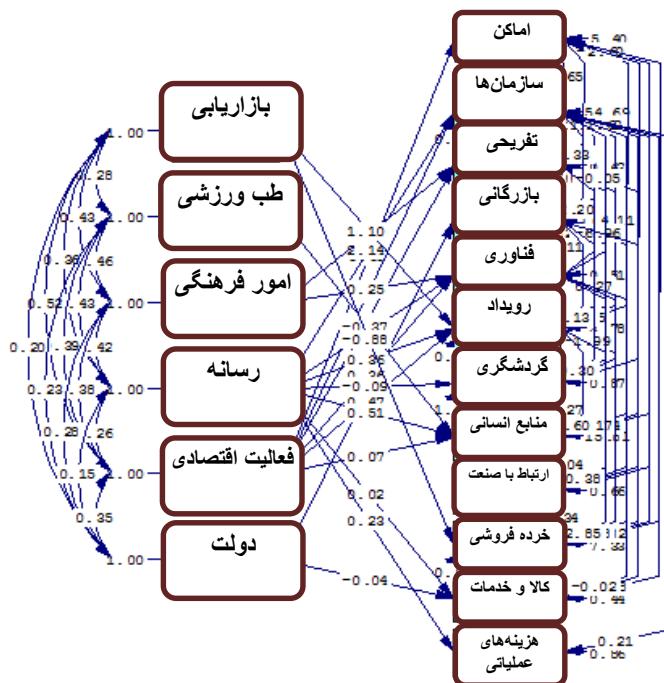
1 . Lisrel

2 . Goodness of Fit statistics

برای آزمون این فرض که آیا مدل از برازش مناسبی برخوردار است، از آماره کای دو استفاده گردید. مقدار آماره کای دو برای این مدل برابر با ۲۶۵/۰۸ است. این مقدار از مقدار بحرانی کای دو با درجه آزادی ۷۳ مقدار مناسبی برای تایید مدل است. شاخص جی اف آی^۱ برابر با ۰/۹۱ و آراماس ای^۲ برابر با ۰/۰۹۶ ان اف آی^۳ برابر با ۰/۰۹۶ ان ان اف آی^۴ برابر با ۰/۹۳ سی اف آی^۵ و آی اف آی^۶ برابر با ۰/۰۹۷ آر ام آر^۷ برابر با ۰/۰۷۲ گزارش شد که تمامی این مقادیر برازش مدل را تایید می کنند.

جدول ۱: شاخص های برازش مدل تحلیل مسیر

CFI	RMR	IFI	NNFI	NFI	RMSEA (% ^۹ CI)	GFI	کای دو
۰/۹۷	۰/۰۰۷۲	۰/۹۷	۰/۹۳	۰/۹۶	۰/۰۹۶	۰/۹۱	۲۶۵/۰۸

شکل ۴: مدل صنعت ورزش کشور

^۱ Goodness of Fit Index

^۲ Root Mean Square Error of Approximation

^۳ NFI

^۴ NNFI

^۵ CFI

^۶ IFI

^۷ Standardized RMR

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس مدل به دست آمده، به بحث و نتیجه‌گیری پیرامون روابط بین عوامل درونزا با عوامل برونزا پرداخته می‌شود ($P<0.05$).

عامل دولت بر دو عامل درونزای "کالا و خدمات ورزشی" و "فعالیتهای بازرگانی ورزشی" تاثیر مثبت و معناداری ندارد. ضریب اثر دولت بر "کالا و خدمات ورزشی" 0.044 و دولت بر "فعالیتهای بازرگانی ورزشی" -0.091 است.

نتایج پژوهش هوگان و سالیوان (۲۰۱۲)، پردازی مقدم (۱۳۸۶) و داهان و همکاران (۲۰۱۵) با نتایج پژوهش حاضر همسو نیست. انتظار می‌رود همواره دولت بتواند شرایط کسب و کار را بهبود ببخشد و در این موارد نقش تسهیل کننده و مثبت ایفا نماید. لیکن بنا به اختصاصات ویژه حاکم بر اقتصاد و تجارت کشور و با توجه به نقش منفی دولت بر این دو عامل، باید به طریقی به بهبود وضعیت موجود پرداخت که طبق مدل مسیری صنعت ورزش، این مهم با افزایش سایر عوامل برونزا تاثیرگذار بر دولت قابل اجرا است. مطابق مدل به دست آمده و بر اساس همبستگی دو سویه‌ای که بین دولت و رسانه آشکار شده انتظار می‌رود با ارتقای یک واحدی در عامل رسانه به میزان 0.206 واحد در عامل دولت و نقش آن بر سایر عوامل مدل شاهد رشد بود. البته با نگاهی دقیق‌تر به مدل می‌توان سایر همبستگی‌های دو سویه بین عوامل مدل را نیز پیش‌بینی نمود.

در واقع، رشد و توسعه دولت از هر طریقی که صورت گیرد باعث خواهد شد تا دولت بتواند بر دو عامل "کالا و خدمات ورزشی" و "فعالیتهای بازرگانی ورزشی" اثر مثبتی بگذارد، اما همبستگی دو سویه آشکار شده میان فعالیتهای اقتصادی و عامل دولت نشان از آن دارد که با افزایش یک واحدی نفوذ دولت می‌توان انتظار داشت به میزان 0.036 در عامل "فعالیتهای اقتصادی در حوزه ورزش"، اثری کاهشی ایجاد شود. بروز این همبستگی از قبل نیز قابل انتظار بود و به نظر می‌رسد ناشی از نفوذ نامناسب دولت بر فعالیتهای اقتصادی کشور است و مقتضی است تا هر چه سریع‌تر راهکارهای تصدی دولت بر این مقوله فعالیت‌های اقتصادی در ورزش به نظارت بر آنها تغییر یابد.

عامل فعالیت اقتصادی مطابق مدل به دست آمده، بر عوامل "فناوری مرتبط با تولید ورزش" و "تجهیزات ورزشی و رویداد" تاثیر معناداری دارد، اما بر عوامل "منابع انسانی"، "سازمان‌های ورزشی"، "اماکن و تاسیسات" و "درآمد حاصل از فعالیتهای تفریحی و همگانی" اثرگذاری معناداری ندارد. ضریب اثر

فعالیت اقتصادی بر "فناوری مرتبط با تولید ورزش و تجهیزات ورزشی" ۰/۳۶، فعالیت اقتصادی بر "رویداد" ۰/۴۷، فعالیت اقتصادی بر "منابع انسانی" ۰/۰۶۸، فعالیت اقتصادی بر "سازمانهای خصوصی و دولتی فعال در زمینه ورزش" ۲/۶۳، فعالیت اقتصادی بر "اماکن ورزشی" ۰/۵۰، فعالیت اقتصادی بر "درآمد حاصل از فعالیت‌های تفریحی و همگانی" ۰/۰۰۲۸ است.

یافته‌های فوق با نتایج پژوهش سید عامری (۱۳۹۱)، سلطان حسینی و همکاران (۱۳۸۹)، دوایر و همکاران (۲۰۱۶) و بارجاس و همکاران (۲۰۱۶) همسوست.

برای بهبود تاثیرات فعالیت‌های اقتصادی بر این عوامل می‌توان از بهبود سایر عوامل اثرگذار بر فعالیت‌های اقتصادی کمک گرفت. به نظر می‌رسد نفوذ منفی عامل دولت بر فعالیت‌های اقتصادی از جمله اقتصاد در ورزش مانع از اثرگذاری معنادار در حوزه‌های "منابع انسانی" و "تولید تجهیزات ورزشی" باشد. لازم به ذکر است که این دو حوزه یکی از مهم‌ترین بخش‌های جذب سرمایه و اشتغال‌زایی و کاهش وابستگی دولت به واردات وسایل و تجهیزات ورزشی و خروج ارز از کشور را رقم می‌زنند. اثرگذاری غیرمعنی دار فعالیت‌های اقتصادی بر درآمدزایی در بخش‌های تفریحی و ورزش همگانی و نیز درآمدزایی از بخش اماکن و تاسیسات ورزشی نیز نشان از ضعف شدیدی دارد که به نظر می‌رسد ریشه در نفوذ غیرمستقیم دولت بر این بخش داشته باشد.

عامل رسانه ورزشی بر عامل "هزینه‌های عملیاتی" تاثیر معناداری دارد، اما بر عوامل "سازمانهای خصوصی و دولتی فعال در زمینه ورزش"، "فناوری مرتبط با تولید ورزش و تجهیزات ورزشی"، "رویداد"، "گردشگری"، "منابع انسانی" و "کالا و خدمات ورزشی" اثرگذاری معناداری مشاهده نشد. ضریب اثر متغیر رسانه ورزشی بر هزینه‌های عملیاتی ۰/۲۳، رسانه ورزشی بر سازمانهای خصوصی و دولتی فعال در زمینه ورزش ۰/۱۴، رسانه ورزشی بر فناوری مرتبط با تولید ورزش و تجهیزات ورزشی ۰/۰۲۴، رسانه ورزشی بر رویداد ۰/۳۶، رسانه ورزشی بر گردشگری ۰/۰۸۹، رسانه ورزشی بر منابع انسانی ۰/۰۶۸ و رسانه ورزشی بر کالا و خدمات ورزشی ۰/۰۲۱ است.

نتایج پژوهش حکمت‌نیا و خوشنویس (۱۳۸۸)، تجاری و همکاران (۱۳۸۷)، سید عامری (۱۳۹۱)، رجبی و همکاران (۱۳۹۱)، سجادی (۱۳۸۷)، بیونگیون^۱ (۲۰۱۴) و آلونز و سولبرگ^۲ (۲۰۱۶) با پژوهش حاضر

¹ Song, Byunghyun

² Arne M. Ulvnes & Harry Arne Solberg

همسو نیست، اما از سویی نتایج پژوهش سید عامری در مورد "تأثیر رسانه بر افزایش حقوق و دستمزد بازیکنان" با تاثیر مثبت رسانه بر هزینه های عملیاتی همسوست.

برای بهبود تأثیرات رسانه ورزشی بر این عوامل می توان از بهبود سایر عوامل اثرگذار بر رسانه ورزشی کمک گرفت. به نظر می رسد رسانه چنانچه شایسته است نتوانسته بر بخش های مهم این صنعت از جمله: سازمان ها، رویداد، گردشگری تولید کالاها و تجهیزات ورزشی اثرگذاری معنی داری داشته باشد. بی دلیل نیست که وزارت صنایع ایران هنوز ورزش را در رده صنایع فعال کشور به ثبت نرسانده است! یکی از راهکارهای قابل ارائه بر اساس این مدل و خروج از این بن بست تقویت ارتباط رسانه با عوامل برونزای مدل است؛ از جمله این ارتباطات، تقویت روابط بخش ورزشی رسانه با دولت، فعالیت های اقتصادی، بازاریابی ورزشی و امور فرهنگی است. در این صورت می توان انتظار داشت پس از مدیریت بهینه و گذشت زمان لازم، اثرگذاری رسانه با عوامل ذکر شده که در مدل نیز منعکس شده است، به اثرگذاری مثبت و معنی داری بدل شود.

امور فرهنگی مرتبط با ورزش بر عامل "درآمد حاصل از فعالیت های همگانی و تفریحی" و "فناوری مرتبط با تولید ورزش و تجهیزات ورزشی" اثر مثبت و معنی داری دارد. ضریب اثر امور فرهنگی مرتبط با ورزش بر درآمد حاصل از فعالیت های تفریحی و همگانی ۰/۱۵ و امور فرهنگی مرتبط با ورزش بر فناوری مرتبط با تولید ورزش و تجهیزات ورزشی ۰/۲۵ است.

برای بهبود تأثیرات امور فرهنگی مرتبط با ورزش بر این دو عامل می توان از بهبود سایر عوامل اثرگذار بر امور فرهنگی مرتبط با ورزش کمک گرفت. به نظر می رسد فعالیت های همگانی و تفریحی توانسته اند به خوبی تحت تاثیر فعالیت های فرهنگی مرتبط با ورزش قرار گیرند. این بحث که چند سالی است در امور فرهنگی شهرداری ها و نیز رسانه ها آغاز گشته است، توانسته نقش خود را به خوبی ایفا کند. در جامعه امروز نیز توجه و اقبال عموم به امر ورزش و تفریح برای تندرستی جسم و روح به خوبی شناخته شده و جامعه از مزایای این توجه متفعل می گردد. همچنین با عنایت به مدل می توان از نقش چندین عامل برونزا از جمله مهم ترین آنها با عنوان رسانه، دولت و فعالیت های بازاریابی - که قدر مسلم منظور بازاریابی اجتماعی است - برای ارتقای امور فرهنگی بهره مند شد.

عامل طب ورزشی بر عامل "منابع انسانی" اثر مثبت و معنی داری دارد. ضریب اثر طب ورزشی بر منابع انسانی ۰/۳۷ - است. نتایج پژوهش های (آندرف، ۲۰۰۰)، عسگریان و جعفری(۱۳۸۷)، چینگوی و هوانگ

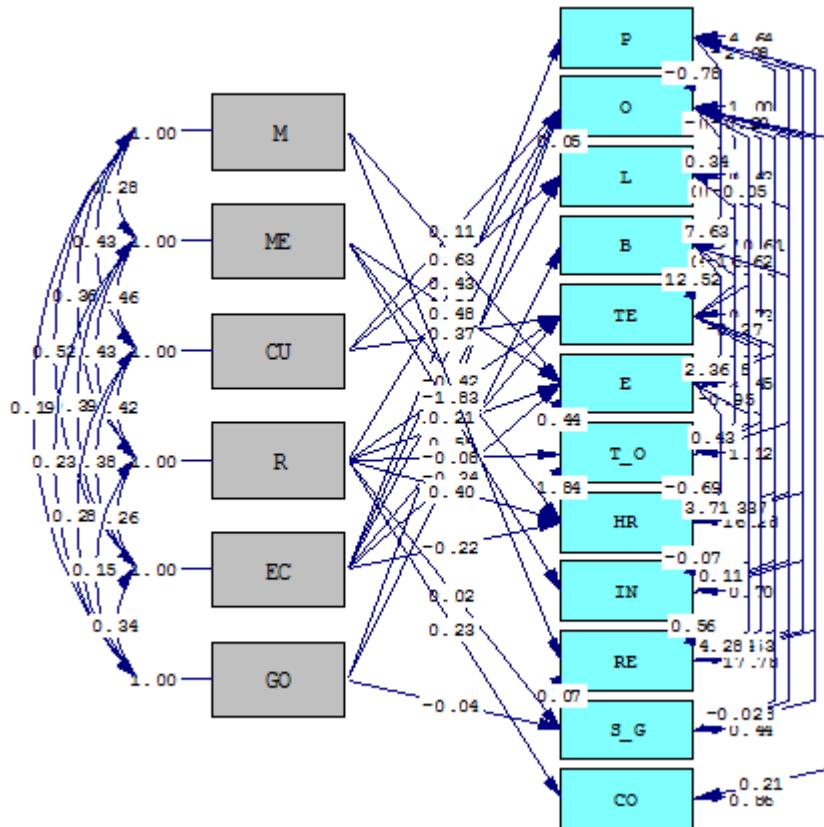
(۲۰۱۳)، گرینینگ و تیل (۲۰۱۵)، تولاکوئیک و همکاران (۲۰۱۴) با پژوهش حاضر همسوست. طب ورزشی نیز از عوامل برونزای مدل است که همچون عامل فرهنگی با سایر عوامل برونزای مدل همبستگی دارد. لذا می‌توان از این همبستگی در جهت ارتقای آن استفاده نمود. آنچه که جالب توجه است، این عامل می‌تواند بر عامل منابع انسانی این رشتہ از جمله ورزشکاران و توسعه سطح آمادگی جسمانی و نیز بازپروری آنان پس از آسیب دیدگی و نیز بازگشت هر چه بهتر و سریع‌تر آنان به میادین ورزشی اثرگذار باشد. لذا با توجه به اثرگذاری مثبت و معنی دار آن می‌توان نتیجه گرفت این بخش از صنعت ورزش کشور نسبتاً خوب مدیریت شده و با توجه به ضرایب اثر و موثر مستقیم و غیر مستقیمی که در مدل آشکار شده، می‌توان به گونه‌ای بهتر این بخش را پیش برد.

عامل درآمد حاصل از فعالیت‌های بازاریابی بر عامل "رویداد" اثر مثبت و معنی داری دارد و بر "خرده-فروشان ورزشی" اثرمنفی و معنی داری دارد. درآمد حاصل از فعالیت‌های بازاریابی بر رویداد ۱/۱۰ و درآمد حاصل از فعالیت‌های بازاریابی ورزشی بر خرده‌فروشان تخصصی ۸۸/۰- است. نتایج پژوهش‌های نائزرت و رامفورد (۲۰۱۰)، هنری (۱۳۹۰)، تاتسورا نیشیو (۲۰۱۶) و اسکاندیزو (۲۰۱۷) با پژوهش حاضر همسو و نتایج پژوهش‌های پیتر و استاتلر (۲۰۰۷) و رجبی و همکاران (۱۳۹۱) ناهمسو می‌باشد.

در فضای فعلی و مدل صنعت ورزش ایران، به طرز مشخصی تبیین شده است که در عمل خرده فروشان قادر به اثربازی از بخش بازاریابی نبوده است. بنابراین به نظر می‌رسد برای این‌که خرده فروشی نیز رونق بهتری در جهت کمک به تولید ناخالص ملی و نیز بحث اشتغال‌زایی داشته باشد، باید به گونه‌ای موثر از همبستگی سایر عوامل بروزرا مدل از جمله دولت و رسانه برای ارتقای بازاریابی و نیز از همبستگی سایر عوامل درونزا مدل برای ارتقای عامل خرده فروشی بهره گرفت. از سویی، رویدادهای ورزشی توانسته اند بخوبی از عامل بازاریابی جهت ارتقای خود بهره گیرند. بنابراین استفاده از عامل بازاریابی در جهت ارتقای سطح رویدادهای ورزشی کشور بیش از پیش مورد تاکید قرار می‌گیرد.

در نهایت با توجه به وضعیت مدل صنعت ورزش کشور و نتایج پژوهش، با وجود برخی مسائل از جمله ساختار اقتصادی ورزش کشور و حاکمیت دولت بر اقتصاد ورزشی، عدم توفیق در خصوصی سازی و عدم توانایی بخش بازاریابی در برخی موارد و عدم کفایت رسانه ورزشی در پوشش همه جانبه صنعت ورزش و سایر ضعف‌های این صنعت نشان می‌دهد آنچنان که شایسته است، از توانایی‌های این حوزه در راستای

توسعه کشور و توسعه ورزش کشور بهره برداری نشده است. لذا با توجه به مسائل و مشکلات وضعیت موجود صنعت ورزش کشور ایجاد بستری مناسب توسط دولت جهت ارتقای این صنعت ضروری به نظر می‌رسد. از سوی دیگر، نقاط قوت این صنعت از جمله: توانایی بازاریابی در ارتقای سطح رویدادها، توانایی‌های بخش امور فرهنگی و طب ورزش در تاثیرگذاری بر سایر بخش‌ها و ... نقطه امیدی برای صنعت ورزش کشور به شمار می‌روند. همچنین، انتظار می‌رود با توجه به ویژگی‌های آشکار شده صنعت ورزش در پژوهش حاضر، چشم‌انداز روشی برای این صنعت ترسیم و اجرا شود.

مدل تحلیل مسیری عوامل صنعت ورزش کشور در وضعیت مطلوب

با توجه به اطلاعات استخراج شده از مدل وجود وضعیت مطلوب صنعت ورزش کشور، تفاوت چندانی بین این دو مدل مشاهده نشد. به نظر می‌رسد پاسخگویان برای وضعیت مطلوب و بروز رفت از شکل فعلی چشم‌انداز مشخصی در ذهن نداشتند و در کشور ما آنچه از ورزش به عنوان یک صنعت انتظار می‌رود حتی برای خبرگان امر روشن نیست. حال آنکه مدل وجود وضعیت مطلوب با مدل مفهومی

پژوهشگر که بر اساس پیشینه پژوهش ایجاد شده، نیز فاصله دارد و تعداد زیادی از فرضیات مبنی بر اثرگذاری عوامل بر یکدیگر در مدل‌های استخراج شده از نرم‌افزار پذیرفته نشدند. شاید این امر حاکی از آن است که در کشور ما مدیریت عوامل صنعت ورزش بخوبی صورت نگرفته و بسیاری از این بخش‌ها نه تنها از دید مدیران، بلکه از نظر پژوهشگران نیز پنهان مانده است. به نظر می‌رسد آنچه در حال حاضر مورد نیاز صنعت ورزش کشور است، تقویت بخش‌های کلیدی این صنعت و توسعه "بخش‌هایی که اثرگذاری مستقیم بر آن‌ها بخوبی مقدور نیست" از طریق سایر بخش‌های مرتبط است. لذا تصمیم‌گیری در مورد وضعیت کنونی و آتی صنعت ورزش کشور باید به صورت علمی و عملی و با کمترین وقفه صورت پذیرد و شرایط بهبودی این صنعت فراهم شود.

منابع

- استاتلر، دیوید کنت. (۲۰۱۲). بازاریابی ورزشی: تهیه طرح های بازاریابی موفق در عرصه ورزش. ژاله معماری. تهران: انتشارات دانشگاه الزهرا(س)
- آقائی شهری، مليحه السادات؛ معماری، ژاله و سعادتی، مهسا. (۱۳۹۳). "تبیین و مدلسازی عوامل صنعت ورزش کشور". پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا(س).
- آذر، عادل. (۱۳۸۷). طبقه بندی فعالیت های اقتصادی در ایران براساس ISIC-rav4.
- آندرف، ولادیمیر. (۱۳۸۴). اقتصاد ورزش. جزایری و اله وردی. تهران: علم ورزش
- پردازی مقدم، سعیده. (۱۳۸۶). نقش نهادهای دولتی در حمایت از تشکیل و توسعه فعالیت های بخش بازارگانی. تهران: موسسه مطالعات و پژوهش های بازارگانی
- تجاری، فرشید؛ کهنل، مهدی و خدایاری، عباس. (۱۳۸۷). فعالیت رسانه ای. تهران: بامداد کتاب
- حسینی، سید امیر. (۱۳۸۶). /متبین ورزش به عنوان یک صنعت جامع ورزش به عنوان کسب و کار". www.sportculture.ir.
- حکمت نیا، محمود و خوشنویس، امرالله. (۱۳۸۸). "مصادیق حقوق مالکیت فکری در صنعت ورزش". حقوق اسلامی، ۲۳: ۱۵۸-۱۲۷.
- جلالی فراهانی، مجید و علیدوست قهفرخی، ابراهیم. (۱۳۹۲). "تحلیل موانع اقتصادی موثر بر اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در ورزش حرفه ای ایران". مطالعات مدیریت ورزشی. ۱۹: ۱۰۹-۱۲۸.
- سجادی، نصرالله. (۱۳۸۷). "تحلیلی بر نقش رسانه های جمعی در بازی های المپیک طی قرن بیستم". نشریه حرکت. ۳.
- سلطان حسینی، محمد؛ مجتبه‌ی، حسین؛ نادریان، مسعود و عابدین، حجت. (۱۳۸۹). "بررسی آثار اقتصادی اماکن ورزشی بر محیط شهری". المپیک. ۳: ۵۹-۶۷.
- سید عامری، میرحسن. (۱۳۹۱). مبانی راهبردی رویدادهای ورزشی. ارومیه: انتشارات دانشگاه ارومیه

- رجی، مالک؛ سلطان حسینی، محمد؛ رضوی، محمدحسین و حسینی، سید عمامد. (۱۳۹۱). "نقش رسانه و تماشاگران ورزشی در جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی در ورزش قهرمانی". *مطالعات مدیریت ورزشی*. ۱۳: ۹۳-۱۰۶.
- عسگریان، فریبا و جعفری، افشار. (۱۳۸۷). "بررسی میزان مبادلات بین المللی کالاهای ورزشی ایران در سالهای ۱۳۷۷ و ۱۳۸۰". *المپیک*. دوره ۱۵، شماره ۴، صص ۹۷-۱۰۳.
- کریمیان، جهانگیر و تندنویس، فریدون. (۱۳۸۳). "روابط بین نیروی انسانی، بودجه هزینه شده، مساحت اماکن و تاسیسات بر افزایش فعالیت های فوق برنامه ورزشی دانشگاهها". *نشریه علوم حرکتی و ورزش*. ۳: ۶۵-۷۹.
- لی، مینگ و اشندر، مارک جی. (۲۰۰۷). *اقتصاد ورزش*. سید محمد حسین رضوی و محسن بلوریان. آمل: شمال پایدار.
- مرکز آمار ایران (۱۳۸۷) طبقه بندي صنایع براساس ISIC Reve 4.
- هنری، حبیب (۱۳۹۰) "نقش گردشگری ورزشی در اشتغال و درآمدزایی از دیدگاه گردشگران، مدیران و ذینفعان". *پژوهش های فیزیولوژی و مدیریت ورزشی*. ۸: ۹۵.

- arajas, Angel. Coates, Dennis. Patricio Sanchez, Fernandez (2016) "Beyond retrospective assessment. Sport event economic impact studies as a management tool for informing event organization". *European Research on Management and Business Economics*. Volume 22, Issue 3Pages 124-130.
- Dahan, Nicolas M. Doh, Jonathan P. Raelin, Jonathan D (2015) "Pivoting the Role of Government in the Business and Society Interface: A Stakeholder .. Journal of Business Ethics, Volume 131, Issue 3, pp 665–680"Perspective
- Dwyer Faculty of Economics, University of Ljubljana, Ljubljana, Slovenia; Griffith Institute for Tourism (GIFT), Griffith University, Gold Coast, Australia; School of Marketing, University of New South Wales, Sydney, AustraliaCorrespondence: dwyer@unsw.edu.au Larry, Jago Leo & Forsyth Department of Economics, Monash University, Melbourne, Australia; School of Tourism and Hospitality, Southern Cross University, Bilinga, Australia Peter (2016) "Economic evaluation of special events: Reconciling economic impact

- and cost–benefit analysis". Scandinavian Journal of Hospitality and TourismVolume 16,Pages 115-129.
- Gerbing ,K & Thiel, A (2015) "Handling of medical knowledge in sport: Athletes' medical opinions, information seeking behaviours and knowledge sources". European Journal of Sport Science. 0 (0) ,1-8.
  - Hogan,P . O'Sullivan,J.(2012). guidelines for planning authorities retail planing. comhschool, pobal aguse riattas aitiuil.
  - Motivation and Commitment of Volunteers in a marathon .Han M. (2002) • .running event" The Florida state University College of education
  - sport. Mahony D (2001) Economics of & Hofacre :Li M •
  - Meek, A (1997) an estimate of the size and supported economic activity of • .the sport industry in United State
  - .In G. Lewis, & H. Appenzeller, Mulin (1985) characteristics of sport marketing • (Eds.), succesful sport management. Charlottesville, VA: The Michie company
  - Nauright, J& Ramfjord (2010) "Who owns England's game? American • professional sporting influences and foreign ownership in the Premier .)11(4 „League". Soccer & Society
  - Scandizzo, Pasquale Lucio(2017) "Assessing the olympic games: the economic • impact and beyond". jurnal of economic survay. DOI: 10.1111/joes.12213.
  - fundamental of sport marketing (3 ed.): Stotlar, D.K (2007) & Pitts, B.G • Fitness Information Technology
  - Pitts, Brenda G, D. Lawrence, W.Fielding. &Lori K.Miller Ed.D. (1994) "Industry Segmentation Theory and the sport Industry: Developing a Sport Industry". case studies in sport marketing: 175-182.
  - Tatsuru, Nishio (2016) "Economic Impact of Olympic Game Host Selection: A Comparison of the Main Stock Index of 10 Olympic Game Host Countries". Journal of Japan Society of Sports Industry, vol. 26, issue. 1, pages137-142.
  - Torlakovic, A ., Muftic,M., Radjo,I & Talovic,M (2014) "Evolution of Sports medical Team Management in the Program of Posture Correction in Children.Ifet Mahmutovic".Materia Socio Medica . 26 (2) ,104.

- Ulvnes, Arne M & Solberg, Norwegian(2016) "Can major sport events attract tourists? A study of media information and explicit memoryScandinavian". Journal of Hospitality and Tourism Volume 16, Issue 2.Pages 143-157.
- Zhang Kebai Li Wenjing ,Chen Lifei (2013) “Nontrivial Stable Control Economic Model of Sports Facilities”.Telkomnika Indonesian Journal of Electrical Engineering. vol. 12issue. 2.

Identification of the Relationships between the Fields of Iran's Sports Industry

Malihe Sadat Aghaee Shahri

Master degree in Sport Management, Alzahra University, Tehran, Iran

Zhale Memari

Ph.D., Associate Professor in Sport Management, Alzahra University, Tehran, Iran

Mahsa Saadati

Ph.D., Assistant Professor, National Population Studies and Comprehensive Management Institute, Tehran, Iran

Received:11 Dec. 2016

Accepted:19 Jun. 2017

Studies show that many researchers are studying on various sectors of the sports industry and suggesting the development of sports as an entertainment industry. Research results show that employment and economic development are the minimum achievements in this area. Accordingly, the purpose of this research was to identify the relations between the areas of sport industry in Iran which was conducted descriptively-survey. The research samples were based on the variance of society and in relation to the statistical society, 263 persons were identified among the four groups including faculty members, sports experts, coaches, and heroes. The validity of the Researcher made questionnaire($KMO = 0.84$ and its reliability ($\alpha=0.953$) was confirmed ($P <0.01$). LISREL software for modeling was used. The results showed that 6 exogenous factors and 12 endogenous factors in the model confirmed. On the one hand, the government's indirect influence on the sports economy has prevented the private sector from investing in the production of sports equipment. Also, media failed to succeed in its mission of influencing organizations, events, tourism, production of goods and equipment. However, community and recreational activities are well influenced by cultural activities related to sport, which indicates the relative success of activities in this area. Similarly, marketing in event has a significant effect, and does not have a significant effect on retail sales, which indicates that there is insufficient maturity in this section. Therefore, improving processes in this industry requires attention to the relationships between model factors.

Key words: Sport Industry, Iran, Government and Economic